

„Istarska Rijec“

ISTARSKA RIJEĆ

Oglasi stoje 8 lira

Tjednik za pouku, gospodarstvo i politiku Istarskog naroda.

„Slugom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ — Narodna poslovica.

Opomena „Istarskoj Rijeci“

ne 11. o. m. j. prihvatišmo od prefektslijedeći dekret:

082-3125.

Prefekt tršćanske pokrajine

„Niješ do je odgovorni urednik istarskog periodičnog tjednika «Istarska Rijec» bio opomenut dekretom od 15. j. l. 1926. budući je list do toga ma bio sesnaest puta uzapčen, zaer je više puta objavljao lažne i encijozne vijesti, kao i zato, jer je dio pravac, koji nije u skladu s cilipom nacionalne discipline, kojna štampa u prvom redu imati u, zveši u obzir, da je pomenuti list, izlazi u Trstu i kojama je odgovorni urednik imenovan g. Ivan Stari, novih i opetovanih motiva za odese o uzapiti, koje su, u stvari, i odene dekretima prefekture od

1. j. l. 1926. br. 862-4420;
2. septembra 1926. br. 862-7656;
3. novembra 1926. br. 862-8413;
4. januara 1927. br. 862-3192;
5. maja 1927. br. 862-5957;
6. junija 1927. br. 862-4942;
7. junija 1927. br. 862-7656;
8. junija 1927. br. 862-7383;
9. septembra 1927. br. 862-8432

publiciranja: lažnih i tendencioznovijesti, koje su kadre da uznemire

internacionalne odnose — tendencioznih elemenata i tumačenja o internacionalnom položaju, koja su kadre provocirati zabunu među pučanstvom; — tendencioznih opaska o porezima i taksamna, te žaljenja za prošlost, pretjerano pesimističkih i uzbuđljivih vijesti i tumačenja o gospodarskom položaju Istre — te zbog opetovanog publiciranja vijesti, koje su kadre zabunuti duhove s opasnošću za javni red; Uzevši u obzir, da list opevnti, također i publiciranjem raznih drugih članaka i dopisa, pokazuje držanje, koje je protivno nacionalnom redu i interesima, te prema tome može proizvodovati nemir duhova s opasnošću za javni red;

Saslušavši mišljenje Komisije sastavljene na temelju čl. 2. kr. dekreta od 15. j. l. 1923. br. 3288 (pretvoreno u zakon 31. decembra 1925. br. 2389);

Opominje u smislu i s učincima, o kojima govore 2. i 3. članak kr. dekreta od 15. j. l. 1923. br. 3288 (pretvoreno u zakon 31. decembra 1925. br. 2389), odgovornog direktora periodičnog tjednika «Istarska Rijec», u osobi g. Ivana Starog.

Trst, 10. septembra 1927. god. V.
Kabinet kr. Prefekture, Trst
Za prefekta: Zanconato.

nemaju radnu pogodbu s kakvim poslodavcem u odnosnoj stranoj državi, potpisano od talijanskog konzula. Vlasti ne puštaju više ni u kontinentalne države; ako nisu sigurne, da će emigrant u njima naći stalnu zaradu. Pogodbe sa poslodavcima dijele se u dvije vrste. Ako ide u inozemstvo veća grupa radnika na rad jednom poslodavcu, onda je pogodba zajednička, a poslodavac je šalje izravno radnicima, ako se radi o jednom radniku; onda strani poslodavac šalje pogodbu preko talijanskog ministarstva vanjskih poslova.

Onaj, koji se želi izseliti u Francusku ili Belgiju mora imati pogodbu za rad potpisano od poslodavca, od talijanskog konzula, a također i od francuske ili belgijske oblasti onog kraja; kamo se emigrirati kani naseliti.

Onaj, koji kani u Englesku, Švicarsku, Njemačku, Austriju itd., mora

predložiti kvesturu, osim radne pogodbe, također i dozvolu kojom mu odnosa inozemna oblast dozvoljava naseljenje. Za emigraciju u razne druge države, od kojih ne treba imati posebnu dozvolu za naseljenje, mora emigrant dobiti izjavu tamošnjeg talijanskog konzula, da se može doseliti. Tu izjavu napiše konzul na radnu pogodbu, koja je potrebna za svaku državu bez razlike.

To bi bile glavne točke novih propisa za emigraciju. Razumije se, da svi oni stari propisi o emigraciji ostaju i nadalje na snazi. Novim se propisima uvadja samo neke novosti i popunjenja, koja su bila potrebna, da se velika talijanska emigracija ograniči, te da se što strožom kontrolom sprječie često i nepromišljene namjere državljana, koji žele na slijepo u svijet, samo da su u svijetu, bez obzira, imaju li ili nemaju u vidu zaposlenje i zaradu.

Politički pregled

ITALIJA.

Atentat na talijanskog vicekonzula u Parizu. — Dne 12. o. m. potinjen je u Parizu atentat na talijanskog vicekonzula conte Nardinja. Conte Nardini nalazio se je popodne toga dana na konzulatu. Toba u nekom poslu ušao je u njegov kabinet jedan čovjek. Čim je ušao izradio je revolver, uperio ga u vicekonzula, odapeo je nekoliko hitaca i pobjegao. Conte Nardini je bio teško ranjen prenesen u bolnicu, no doskora je od teških rana preminuo. Atentator je uhvaćen. Vodi se stroga istraga, no do sada se nije moglo uspostaviti iz kojeg je motiva atentat potinjen, a niti se je uspostavilo ko je i koje je narodnosti atentator i ako je on u rukama policije. Nekeoje novina pišu da je on lud, dok druge kažu, da se, samo pretvara.

Ministarski savjet, parlamentarni savjet i vodstvo fašističke stranke. — U Rimu se vrše žurne pripreme za novi sastanak ministarskog savjeta. Taj će sastanak uslijediti 19. ili 20. o. m. Rasprijeti će se o raznim važnim gospodarskim pitanjima. Tekom ovog mjeseca sastati će se na sjednicu i vodstvo fašističke stranke. Rasprijeti će najprije o položaju stranke te o pripremanu za prolaznu pete objelntice fašističkog pohoda na Rim, što će se proslaviti dne 28. oktobra. Vrše se također pripreme i za buduću zasjedanje parlamenta i senata. Za zasjedanje senata obnavlja se i poljepšava senatorska zbornica.

Govor on. Mussolinija na kongresu za znanstvenu organizaciju rada. — Dne 8. o. m. završen je kongres za znanstvenu organizaciju rada, koji se je u Rimu nekoliko dana vršio. Na tom se kongresu raspravljalo i riješilo mnoga važna pitanja. Mnogi naučenjaci iz cijeloga svijeta iznijeli su mnoge velike misli o radu i novim uredbama, koje bi se morale provesti po svim državama, u svrhu, da rad u tvornicama, u industrijama, u poljodjelstvu itd., uz što manje žrtve dade što većih koristi. Prije nego je kongres zaključen najavljen je bio on. Mussolini. On je ušao u dvoranu kongresa burno pozdravljen od svih učesnika. Pozdravio je sve prisutne, a zatim je izgovorio svoj govor o radu u nojvu fašističkoj Italiji, o radnoj i dobro uređenoj državi, koja se trudi oko potpunog gospodarskog preporoda. — On. Mussolini je svoj govor izrekao najprije francuski, zatim engleski, njemački pa talijanski kada je svršio udaljio se je urnebesno pozdravljen.

Novi armadni zbor. — Zadnji broj službenog lista «Gazzetta Ufficiale» donasa kraljev ukaz, kojim se uredba vojske upotpujnog ustanovljenjem jednog novog armadnog zbora sa sjedištem u Vidmu.

Velike vježbe ratne avijatike. — Dne 15. o. m. potinju velike vježbe talijanskih ratnih aeroplana. Te vježbe voditi će načelnik generalnog štaba ratne avijatike general Armani. Generalni štab imati će sjedište u Padovi. Vježbama će prisustvovati veliki broj aeroplana, a trajati će nekoliko dana.

Fašističko udruženje penzioniraca. On. Turati namjerava doskora osnovati državno fašističko udruženje penzioniraca. To će udruženje tvoriti odsjek fašističkog udruženja javnih namještenika. Penzioniranci nisu do sada imali sličnog udruženja.

Načelnik New-Yorka u Italiji. — Na svom putu po Evropi načelnik grada New-Yorka posjetio je i Italiju. U Rimu je bio srdačno primljen od rimskog guvernera, koji mu je u čast priredio svečan objed. Posjetio je također i Papu.

Općinska športska igrališta. — On. Mussolini je odobrio predlog generalnog tajnika fašističke stranke on. Turatia, da se u svakoj općini, uz liktorske šume, uvedu i sagrade također i liktorska općinska športska igrališta.

Sastanak Mussolini-Chamberlain. — Novine pišu, da će doskora ponovno doći u Italiju engleski ministar vanjskih poslova Chamberlain. U Genovi će se sastati s on. Mussolinijem. Ovo bi bio treći njihov sastanak. Odnosaji između Engleske i Italije dobri su, no na ovom bi se novom sastanku imali još bolje učvrstiti.

JUGOSLAVIJA.

Rezultat izbora za parlament. — Dne 11. o. m. obavljani su u Jugoslaviji izbori za Narodnu Skupštinu. Za te su se izbore vršile duge pripreme i žive stranačke agitacije, no sami izbori prošli su sasama mirno i bez nerada. Nigdje nije došlo do incidentata. — Još istoga dana znalo se je koja je stranka pobjedila, a koja izgubila. Dan po izborima, dne 12. o. m. izdala je vlada službeni rezultat izbora. Po tom izvještaju vidi se, da su u cijeloj Jugoslaviji dobili: radikali 114 poslaničkih mandata, demokratska zajednica (Davidović-Spaho) 79, samostalni demokrati (Prbičević) 23, radičevci 60, slovenska pučka stranka (Korošec) 20, zemljoradnici 9, Hrvatski blok (Trumbićevi, federalisti) 2, crnogorski federalisti 1, socijalisti 1, Njemci 6, Mađari 3, slovenska seljačka stranka 1, hrvatska pučka stranka (klerikalci) i poslanički mandat.

Vlada je pobjedila. — Po rezultatu u cijeloj državi vidi se, da su najjače radikalna stranka i demokratska zajednica (Davidović-Spaho). Te dvije stranke nalaze se sada i na vladi.

Izračunano je, da je u cijeloj državi glasovalo: za radikalnu stranku 477.013 osoba, za demokratsku stranku 477.914, za Radičevu seljačku stranku 378.873 za Prbičevicu samostalnu demokratsku stranku 204.534, za zemljoradničku stranku 120.846, za slovensku pučku stranku (Korošec) 106.232 osobe.

Rezultat izbora u pojedinih gradovima. — U Zagrebu je glasovalo 444 osobe, 19.520 osoba. Radičevci su samo dobili 3287 glasova, samostalni demokrati 1940, radikali 394, komunisti 3134, hrvatski blok 9759, socijalisti 467, Davidovičevi demokrati 549. Pobjedio je dakle hrvatski blok. Dva mandata dobili će Ante Pavelić i Ante Trumbić. — U Ljubljani je izabran samostalni demokrata dr. Kramer i to sa 4609 glasova. Klerikalci su u Ljubljani dobili 4581 glas, socijalisti 212, a komunisti 246 glasova. — U Mariboru su dobili klerikalci 1705 glasova, radičevci 62, dok kratki samostalni 1038, Njemci 837, radikali 307, socijalisti 1527, komunisti 412 glasova. — U Osijeku: davidovičevci 393 glasova, zemljoradnici 21, Prbičevići samostalni demokrati 289, radikali 1357, radičevci 275, komunisti 1106, hrvatski blok 1935, klerikalci 135, socijalisti 82, Njemci 430 glasova. — U Splitu je glasovalo 444 osobe. Od toga su dobili najviše radičevci, distidenti (Nikišević) i to 1622 glasa. — Na Susaku su najviše glasova došli Davidovičevci demokrati, dobro su prošli i Prbičevići. — U Varaždinu su dobili Prbičevići. — U Beogradu su izbori bili najživiji. Tamo su se porijeli za pobjedu radikali i demokrati. Pobjedili su demokrati sa 10.137 glasova, radikali su dobili 6565 glasova. U Beogradu su bili izabrani Davidović i Maksimović.

Novi propisi za emigraciju

svagdje je lijepo, ali doma je najljepše — kaže jedna naša poslovica. Često se događa, da se, uza sve to je «doma lijepo» mora u svijet, jer od same domaće ljepote ne može živiti. Naročito iz siromašnijih krajeva, taju često stanovnici da emigriraju vijet strbuhom za kruhom, kako je jedna druga naša narodna poslovica. Siromaštvo, neimaština itd., sila o čovjeka da ostavlja rodni kraj, i odlazi u daleke strane zemlje za kruhom. To je jedan način životnog namjena.

Ona ljudi, koji su emigrirajom došli do dostojnog života, do blagostanja ili do izvanredne sreće obogatili se svojim rukom. Uspjeli su, što ne boli nikada na siromašnom domaćem mjestu. Blago njima.

On je «sretna klasa» emigranata. No, znamo znati, da je ta klasa redovito manjnina, jer je od uvijek velik dio emigranata u tuđoj zemlji nesretniji od njega. Nema jedne domaće zemlje, koja je tako domaćim ljudima. Nema jedne domaće zemlje, koja je tako domaćim ljudima. Nema jedne domaće zemlje, koja je tako domaćim ljudima.

Oni koji ne samo Istrani, nego i emigranti drugih krajeva imaju u svijetu jednako teške uslove za život, jednake liše u svijetu muče, jednako lutaju iz bez posl svijetom, dok se napokon ne moraju povratiti, propali.

Vlada je tu zlu stranu emigracije sasama zapazila. Konstatiralo se je, da emigracija velika, a osim toga, da emigracija kontrolirana. Da se emigracija što strože i bolje kontrolira, te da se iste pojave velike emigracije moguće više smanje, vlada je imala Generalni komisarijat za emigraciju i ministarstvo vanjskih poslova i sastavivši u tu svrhu posebnu upravu direkciju za Talijane u inozemstvu.

Te nova direkcija izradila nove propise za daljnju emigraciju. Ti su propisi stupili na snagu pred 15. d. s. 1. septembra, a tvore jednu posebnu emigrantsku disciplinu, o kojoj je već u kratko pisali, no neće

biti na odmet, ako se još jedanput na stvar osvrnemo.

Generalna direkcija za emigraciju objavila je 1. septembra u svojem službenom glasniku tri važne okružnice, koje je potpisao on. Mussolini. Jedna je od tih okružnica namijenjena svim emigrantskim nadzorništvima u lukama, druga svim prefektima, a treća svim talijanskim poslanskima u inozemstvu. Iz tih okružnica je razvidno slijedeće:

Svaki onaj, koji želi emigrirati u prekoceanske zemlje, mora imati ispravu za stalno ukrcanje (certificato di assicurato imbarco). To je uređeno novim propisom. Tu ispravu izdaje izseljeničko nadzornišтво u luci, gdje se emigranti kani ukrcati. Bez te isprave kvestura uopće ne izdaje emigrantske putnice.

Tu ispravu može dobiti samo onaj, koji dokazuje, da u inozemstvu ima stalan posao, ili pak da ima tamo bliže rođjake, koji će ga u slučaju bezposlenosti pomoći, da ne padne u mizeriju.

Za dokaz da će u stranoj zemlji naći stalan posao, mora emigrant donijeti iseljeničkom nadzorništvu radnu pogodbu s jednim poslodavcem u odnosnoj državi. U toj pogodbi mora biti jasno kazano kod koga, gdje i kakav će se posao emigrant u inozemstvu naći, te mora biti potpisana od poslodavca, a mora imati i «vizum» talijanskog konzula onog grada ili kraja, kamo se emigrant kani izseliti. Tim «vizumom» tagrant kani potvrditi, da će emigrantski konzulat potvrditi, da će emigrirajući stalno rad naći odmah prvoga granta stalno rad naći odmah prvoga dana kada tamo dođe, kod poslodavca, koji je pogodbu potpisao, te da neće bez posl oskudjevati u stranom svijetu.

Onaj, koji ne bi imao ugovor za rad, mora imati barem poziv rođjaka. Rođjaci, koji mogu nekoga pozvati jesu: djed, žena, sinovi, roditelji, baba, djed, muž, žena, sinovi, roditelji, baba, djed, brat, sestra, stric i ujak. U pozivu mora stajati, da će se u slučaju nezaposlenosti, onaj koji poziva brinuti za novog emigranta. I taj poziv mora biti potvrđen od talijanskog konzulata odnosnog kraja.

Bez pogodbe ili poziva ne izdaje iseljeničko nadzornišтво ispravu o stalnom ukrcanju, a bez te isprave ne mogu emigrirati za prekoceanske zemlje emigranti u Australiju, Ameriku u Indiju, (Australiju, Ameriku i zemlje uz Indijski ocean), dobiti od kvesture putnice.

Oni emigranti, koji kane u kakvu evropsku ili azijsku kontinentalnu državu, ne trebaju da idu nikamo prije nego na kvesturu. Tamo traže putnicu, ali ni njma se putnica ne izdaje, ako

DOPISI

IZ RIJEKE

Deset zapovijedi braćnih. - Ubilo ga vino. Garda i njegov mačak. - One tri.

O čemu ćeš, rode, da ti pojem? O muhama i komaracima? Il o više manje nepotrebnim jesenjim kišama? Ne ču, rode, ni o jednom ni o drugom ni o trećem, već baš o jednoj od najuzvišenijih institucija: o ženidbi. Jest, o ženidbi!

1. Muž i žena treba da podnese sve i da se podnose međusobno. 2. Muž i žena neka rade složeno, neka zajedno uživaju život i neka gledaju i da ostare zajedno.

3. Neka izbjegavaju svaki povod razmirice ili svadje. 4. Dodje li između muža i žene do kakve razlike, tu razliku treba izgladiti i odstraniti snjesta, i nastojati, da se sitne žalbe ne nagomilavaju u hrpe i ne pretvaraju u planine.

8. Muž i žena neka dijele medju sobom odgovornost kao što i naslade života. 9. Neka žive u svojoj kući i neka se ne žale, ako im je kuća skromna i malena. Glavno je, da je - njihova.

Uže i žene! Naučite ove zapovijedi na pamet i držite ih se tačno, pa ćete biti sretni i na ovom i na drugome svijetu, što vam ja od svega srca želim - amen!

O čemu da vam još pišem? Hoćete li, da vam pričam jednu o vinu i njegovim strašnim posljedicama? To se dogodilo na cesti, što iz Rijeke vodi u Zamet. Mnoge velike nesreće, imaju svoj početak u - krcmi. Tako i ova. U utorak (nesretan dan) ulješko u neku krcmu, malo više Kanitide, dva čovjeka: Pedesetišestogodišnji Ivan Jurdana iz Zameta i neki devetnaestogodišnji Ila, također iz Zameta - obojica radnici.

Sjede za stô i naručivši vina. Ispili su, čini se, nešto oko dva litra vina, pa kad bijashe oko ponoći, i kucno čas, da se račun plati, ona dvojica riješ po rječ pa najednom zametnuše kavgu. Mladi Ila stao da tvrdi, kako ga je Jurdana pozvao na čašu vina, stoga da on nema ništa da plati. Jurdana je pak sa svoje strane tvrdilo, da to nije istina. On da nije nikoga pozvao, već što je ko popio, to neka i plati. I tako od besede na besedu, njih se dvojica šepčase, i bilo bi već tada došlo do kruptih, da se nisu umješali drugi i učinili malo reda. Pri tom je onaj mladić zadobio nekoliko udaraca po glavi, nešto se udaljio i pretreći se starome Jurdanu.

Poslije nekoliko vremena izišao je Jurdana. Bio je pijan, pa je idući mjerio cestu, koliko je ona duga i široka. Idući tako stigne na mjesto, gdje je cesta vrlo tamna. Tu ga dočeka onaj mladić, navali na njega, lupi ga tako strašno po glavi, da se je ubogi starić odmah srušio na zemlju, udario glavom u kamen i zadobio teške rane, od kojih je već sjutra dan umro. Onaj mladić je sada u zatvoru, gdje je priznao svoje nedjelo. Evo što čini vino!

met, to posumnja, da nije možda onaj kočevar, onaj Marcelo Turran i izio njegova mačka. Ama da tko drugi negoli on? Zašto ga je gledao onako milo i lakomo? Jest, on je već onda, kad ga je onako gledao, smišljao, kako će ga ugrabiti i pojesti. I ne razmišljajući mnogo, ode on k jadnome kočevaru i počeo na nj da viče: - Sram vas bilo, ljudžderino jedan!

Onaj nije razumio ništa. - Ma oprostite, što vi to meni? - I gazda još bješnji: - Aha! gradite se nevištim! Čekaj malo, dat ću ja tebih... Ovo neka ti je za onaj žvacet, što si ga napravio od moga mačka.

I počeo po njemu da lupa, kao da je poludjelo. Dotrčaše susjedi, i stvar će se svršiti na sudu. A mačak? On se vratilo sjutra dan. Bio je - kako što već pogađati - otišao na bračno putovanje s jednom svojom kolegicom, pa se na tom putu zadržao nešto duže...

Mnogo opširnije pišu o tome «Vedetka», da barem donekade zadovolji svoje čitaoce, koji se, kako sama veli, tuže na nju što ne donosi nikada nikakve zgodne vijesti, kao da smo mi krivi, veli dalje «Vedetka», što se ovdje na Rijeci ne krade i ne ubija. U tome ima spomenuti list potpuno pravo; i ja to potpisujem otkrueku. Kad se na Rijeci ništa osobito ne događaju, ne možemo mi ništa osobito ni da pišemo. To je kô na danu.

One tri: Danas sam otišao k brijaču, da ostrizem kosu. Kad ja k njemu, počeo on meni da pripovijeda takove strašne stvari, da su me od toga neprestano prolazili srsi. Najzada ga upitah:

Ali zašto vi meni pričate takove stvari, od kojih mi se čak i kosa na glavi diže? A brijač meni: - Da nije tako, kako bi moje škare mogle do vaših vlasti, kad ih imate tako malo?

Druga: Francele ima u svojoj kući osim svoje zakonite polovice tri njezine starije sestre, punice, dvije zemine tetke i četiri neudate keceri. Ima i sina, maloga Alka, koji ga je juče pitao ovo:

- Papo, zašto ste ono rještio, gdje su živjeli prvi ljudi, zove - raj zemaljski? - Zato, odgovori Francele, što je tamo u ono vrijeme bila jedna sama - žena... Ona posljednjaja: Muž i žena idu Korzom i razgovaraju milo i ljubezno.

- Znaš li, draga, noćas sam snivao o tebi? - Tako? A što si to snivao o meni? - O nešto vrlo lijepo! Snivao sam, da si ti još uvijek djevojka, a ja još uvijek slobodan mladić. - A dali ti je bilo milo? - To se ne pita...

Franina i Jurina

Fr.: Si čul? Va Rim je šlo sve popisano - škoda ku je storila suša i šteta, ku j' učinila grašica.

Jur.: I neka je. To je jedini pravi put, kako da se pomore siromašnemu narodu.

Fr.: I ja govorim. I da ni te pomoći, cela bi Istra morala šćapicu u ruki i bisagi na rame pak po svetu pitat, ako će ki ča dat vajme Božje.

Jur.: Nisu rški Istrani za ta posal. Naš svet je siromašan, ma drži puno do svojga obraza.

Fr.: Je - je, ma kada teta potreba pristuje, čovek misli manje na obraz nego na tribul.

Jur.: Tako delaju moro drugi, ma naši Istrani ne. Naš nebigi Istran će sve provat i puno pretrpet prej nego će se dat na pekliarstvo.

Fr.: Znam i ja, da je pekliarija vela nevojja, ma...

Jur.: Ni pekliarija samo vela nevojja, ona je već puti i velo zlo, a kadagod i veli greh.

Fr.: Ne razumem.

Jur.: Ti nikada niš ne razumeš! Da te malo pitam: je l' pak svakemu pekliaru potreba hodit vokoleš po kućah i vajme Božje prosit?

Fr.: To se zna, da ni, zaš ih imina i takoveh, ki su zdravi i jaki, pak bi mogli i z delon zasluževat svoj kufra svaki danšji, kako ga zaslužujemo mi drugi. Jur.: No vidliš! A je pak vredno ponazgat takovi ljudi? ...

Fr.: Ja bim rekam, da ni, ma ča ćeš, kada ni nijedinsmu na žela napitano, da je potreban: aje da ni.

Jur.: Da je malo više skrbi i dobre volje, mogio bi se i razvidek Najrjeg bi trebe zabrat čim organistom; da po cestah ljudem ne razbijaju tina-pani. Onputa bi trebalo pazit na one roditelje, ki svojoj dječicu pošilju pekliar i već ih zarana vade, kakoste li ni i lagat, samo da njim se dobri ljudi smiluju. Od takove deci nemore nikada niš dobreoga vanka priti...

Fr.: To znam i ja.

Jur.: Ako znaš, onput ćeš lahko razumet i ono ča sam prej rekam, da je najme pekliarija jedan veli greh i jedno velo zlo.

Fr.: Bormica je.

Jur.: Pekliarija se tolikem ljudem zabije i v krv kako i pijanstvo i svi drugi viciji. To ti postane jednata: kova navadnica, ku ne će nijedan več da pustit.

Fr.: A kako ćeš da pustit, kada nikada niš ne dela, a žepi su mu vavek puni hrani i beč.

Jur.: Ja znam za jednu opčinu tamnegdere dugo, kada su svi pekijari ne od potrebi nego od navadnice. Fr.: Ma ča haš svi? ...

Jur.: Kada ti govorim, da su svi - ča trebe več di pitas? I tako ti je va tu opčinu jedan dan prišla nekakova kumišijon, ne znam otkuda. Šla je ta kumišijon da će va poteštariju - ale za svem tem, da je već bilo blizu polne, vrata su još bila zaprta.

Fr.: Lepo, brate, nikad lepše! Moraju bit pekijari, kada vavek spe.

Jur.: Ja - ma mi bimo se morali pogodit, ki će govorit: ja ale pak ti.

Fr.: Govori ti - ti - ja sam samo otel

Jur.: Proje onuda neki čovek i jedan od kumišijona ga pita: - Čujete, prijatelju, bite nam mogli poč po opčinskega fanta? - Drage voje, reka je nato on, ma opčinskega fanta ni doma - on je sada negdere v Istre, na pekliarije.

Fr.: Lepi fanat!

Jur.: A tajnik? - I on je na pekliarije. - A načelnik? - I on je z bisagami okole, i prosij vajme Božje.

Fr.: Ma ča i on?

Jur.: - Ma - s vragu, reka je on od kumišijona, bit će barem ki ta opčinski sudac doma: Prosim vas, zavezite nam koga od njih. - I oni su - svi na

pekliarije. - Ma ča i jednega. I tako je komi poć prez da je obavila. Fr.: Ki lepi tići su ti. A k... mo, tako se strašno tuž drvo sahnulo. I čera je mane prišal i plačuć n kako su njim sve zeli, opčina rovinara i sve t laži. Čekaj, čekaj, neka put pride na vrata, - kako još ni nikada nije letela.

Jur.: Ja sam ih već nekoliki oprasiš, zato mi već bližu.

Fr.: To je sve dobro, a ča drugenš, našemi, ki su trebni?

Jur.: Njim ćemo pomoć, kako budemo najveć mogli, osim zimu, ka će bit jako grda, svi skupa dosta teskeh, gvu.

Fr.: Neka Bog da, ter neka

IZ VIŠNJANA

Smrtina kosa.

Nakon dužeg bolovanja u sudu 3. t. m. dao je svoju dušu Bogu prijatelj, bivši opčinski načelnik Antun Rados pok. Gašpara u 76. godin života.

Njegova smrt pobudila je tužan u svem našem narodu u ovoj okolini je uvijek bio pravi i iskreni mlk - u bilo čemu. Zato ga je nas šovao kao oca. To se je moglo ve kod sprovoda; koji je bio impozan jes, koji je bio na mrtvačkom voz dila s njegovim četiri sina, a za nj ostala rodbina: pak veliki broj on su došli da ga isprate. Nijest ništi gospoda iz grada Višnjana, i istaknutija lica, koja su ga cijenila on njih je su puzavali u njeran razdržiti, doprogovor i najvišji. Neka mu je lakozemlja i vjetara. Njegovima naše študeće. - Znaj

IZ OBROVA

Razgovor Naneta Obrova i Jive C

Jive: Bog da, Nane! Nikako se k kako van je. Je čapasi pasulo. krigit si se ga pod čerban zvanij.

Nane: Prokjetij dās... Jive: Ča govoriš? Mući da te t tuj. Ca nisi vidija tren voz svake Lučanah. Kako da bifa-ronzon l l udu po jaku jiskaji.

Nane: Muž, sad ga jitmno prev s hise gorle u Obrov ni tel pri. In plus sm-rod te Zalešti na sv. M rijo prenes ih prav nar: dan nar ral potašeti. Sirokmašne punce so smilije, ki saš si kimašje postali je je, ali use emo samo plašii i de mekmim. Takš je viš prej naa. A v kaj plavete?

Jive: Kako drugi pištite. Nje Z amoj preskribiji. Punaše vrulj ike, koje siso prv oščitili. A sv l i šternu, popraviti. Nas je: sruša na sva ta.

Nane: Z vodom ste mis: preskribije kaj govori drugo, katero-ve u vedij lje?

Jive: Zbogem Nanet! Dojše po sutra.

Domaće novosti

† Jerko D. Deffilipis.

Dne 1. o. m. j. umro je u Šibeniku u skradina, no budući je bio: vrijeme na Cresu poznat je bio: kod našeg skog. naroda. Svršio je preparan u Arbanasima, a zatim: je službovao učitelj neko vrijeme u Dalmaciji. Je bio imenovano: upraviteljem Druške škole u Cresu. Iza rata: oselilo se Šibenik. I bio je bio: tam najješćen građanstvoj školu. No, budući je: napustit učiteljsku službu, polo pred 3 godine inaturo: gimnazije, te je sada velikim marom: spremao da: loži drugu državu izpit, ali nemalo: dodje, te ga lisi života, kojega je: volio.

Pokojni Deffilipis bio je poznat skroman, iskren i vrsatan narodni svjetni radnik i pjesnik. Radio je umorno i rječno i perom. Kao učitelj u Cresu razvio je osobito dokazao, da se jedino s velikim priegorom i svrhom ustrajnošću: probiti gusta tama: neukosti. U toj f. Deffilipis bio pravi mjestor, umjetnik pravome smislu. U službi: našeg ideala bio je neustrašiv i djelotvoran radnik. Dok je službovao u: proveo je živu i uspješnu prosvjetnu: latnost, pak se ga tamošnji narodi: sjeća s ugodnošću. Tužna vijest u njegovoj smrti: ož: je mnoge njegove prijatelje Cresa: Istrane. - Neka mu je pokoj vječan: prerani grobi!

ZAVOD Dr. BONCINA-FINETTI
Trat - Via Fabio Filzi 23
Primanja: od 10 do 12 i od 15 do 17

Radikalno liječenje:

SIATIKE (BEDROBLJE). Liječenje traje samo 3 dana. — **Uspjeh zajamčen.**
Bolesti mišića na prsima i u bokovima.

Vladina pomoć Istri

Kako smo već u zadnjem broju našega lista pisali, pred nekoliko su dana otišli u Rim istarski prefekt comm. Cavalieri, predsjednik kr. Komisije za Istru senator Chersich i poslanik om. Mrach. Oni su tamo otišli, da vladi prikažu teži položaj istarskog poljodjela, koje je silno pretrpjele od velike suše, te da zamole vladu neka što prije pruži istarskom seljaku što izdašnije pomoć da ne pane u nekorištan očaj i da na neki način umogne preživjeti zimu. Sam on. Mussolini zainteresovao se je za stanje istarskog poljodjela. On je obećao učiniti sve što je moguće.

Istarskom će se seljaku najlakše i najbolje pomoći tako, da mu se daće zarada. Treba u tu svrhu da vlada podne razne gradnje cesta, javnih zgrada itd., pa da se na tim radnjama zaposli sušom oštećen poljodjelac. Zasluskom na tim radnjama moći će da u dućanu kupi kruh, palentu i krumpir, koju mu nije zemlja ove godine dala, a moći će da za buduću poljodjelsku godinu nabavi sjeme, umjetni gnoj itd. Inače bi bio primoran teško se zadužiti, rasprodati blago uz vrlo niske cijene itd.

Vladi je bilo predloženo, da bi što prije odredila, neka se u Istri započnu razne javne radnje. Ta se je ideja vladi dopala, pa je dne 10. o. m. j. ministar za javne radove on. Giurati pozvao u svoj kabinet istarskog prefekta comm. Cavalierija, senatora Chersicha, poslanika Mracha i advokata Petrisa iz Kopra, na jednu sjednicu. Na toj se je sjednici raspravljalo o tome, koje bi javne radnje trebalo provesti, da se Istri najbolje pomogne. Prešlo se je predlog kr. komisije i fašističke federacije o novoj gradnji, dogradnji i popravku cesta u raznim krajevima Istre.

Zatim se je govorilo o gradnji novih školskih zgrada po raznim istarskim selima, koji škole nemaju. Osim toga se je raspravljalo o popravku i izgradnji raznih luka.

Iza duge diskusije ministar on. Giurati prihvatio je mnoge korisne predloge, te je zaključio, da će se što prije u Istri započeti graditi mnoge ceste, škole, luke itd. Izradjen je i jedan program svih tih radova. No, taj program još nije objavljen, jer ga mora prije prihvatiti ministarstvo financija, što će bez sumnje uslijediti čim prije, a zatim će biti podnešen na potvrdu on. Mussoliniju, koji je već obećao sve moguće učiniti, te nema sumnje, da će program potvrditi.

Česti požari i odredbe istarske pokrajinske vlasti

Kr. Prefektura za Istru u Pulji izdala je jednu naredbu, u kojoj kaže: «Velika letna suša veoma pogoduje u zadnje vrijeme sve češćim požarima, a naročito se požari javljaju po kraskim borovim šumama. Ti požari imaju za posljedice velike štete, a prouzrokovani su od osoba, koje se ne drže šumskih zakona. Upozoruje se pučanstvo na opasnost i štete, koje počinjaju nanašajući istarskom šumarstvu, a da se požari i nadalje ne događaju i da se u slučaju nesreće štete svedu na minimum, daju se na znanje ove točke zakona:

1. U šumu smije zalaziti samo onaj, koji je zaposlen pri šumskim poslovima. Zabranjeno je ulaziti u šume svakome onome, koji nije na šumskom poslu, a nema jednu specijalnu dozvolu da u šumu uđe.

2. Zabranjeno je zapaliti vatru u šumi. Vatra se smije zapaliti samo 50 metara daleko od šume, ako je šuma bjelogorica. Ako je pak šuma crnogorica (n. pr. borova), onda se vatra ne smije paliti nego 1000 metara daleko od šumskih borova, a da se zabrana ne odnosi na one, koji imaju da vrše kakav šumski posao ili drugu kakvu dužnost, pak mora da u šumi prebivaju. Njima je dozvoljeno zapaliti vatru, ali s velikom pažnjom. Vatra smije biti velika, koliko je najnužnije za kuhanje jela i za grijanje, ali im je dužnost, da je odmah, čim im odsluži, dobro pogase.

Na zemljištu, koje nije 100 metara udaljeno od šume, zabranjeno je paliti korov, ili bilo kakve druge biljne otpadke.

3. Zabranjeno je pušiti, kada se prolazi kroz šumu. Osobe, koje se ne budu držale članka 2. i 3., biti će kažnjene globom od 50 do 100 lira.

4. Svako, ko u slučaju požara šume ne bi priskočio u pomoć, bez da za to

nema dobrih razloga, kada ga funkcionar, koji vodi gašenje, pozove — kažnjava se po članku 435. kaznenog zakonika.

5. Šumarska vlast, koja je prisutna pri požaru, odlučuje, koja će se sredstva za gašenje upotrebiti.

6. Šumarski organi, karabinijeri, finansijske straže i milicija, imaju dužnost i pravo, da svaku osobu, koju nađu u šumi, pitaju osobne podatke i razlog za što se u šumi nalazi, to za to, da se lakše nadje krivac slučajnom požaru.»

Druga opomena «Edinosti»

Pred nekoliko dana bila je «Edinost» opeć zapljena, i to zbog jednog članka s naslovom «Italijansko življenje prosudjeno u inozemstvu. — Polemika Times-Giornale d'Italia». Dekret o zapljeni kaže, da u tom članku nije ono objektivnosti, koja je potrebna, da se u čitatelju uzbuđi točan smisao stvari i pravi sud o položaju Italije, te stoga može da razdraži duhove s opasnošću za javni red.

Par dana iza zapljene primio je odgovorni urednik «Edinosti» g. prof. Filipo Peric od prefekta i drugu opomenu (diffidit), i to zato, jer je objavom članka zbog kojega je «Edinost» bila zapljena, on dokazao, da se ne drži pive opomene, koja mu je dana 29. jula 1927.

Likvidacija ratnih oštećenja u riječkoj pokrajini

Posljednja «Gazzetta Ufficiale» donasa naredbu od 30. augusta 1927., kojom ministarstvo financija nalaže riječkoj finansijskoj intendenciji, neka isplati oštećenja za ratne štete na teritoriji riječke pokrajine.

Raspust slovenačkih društava

U zadnje dane bilo je prefektovom odredbom raspušteno još desetak slovenačkih prosvjetnih i sportskih društava u tršćanskoj i gorickoj pokrajini. Kao motiv za raspust navodja se protunacionalni rad tih društava.

Sedamdesetpetogodišnjica Dr. Matka Laginja

Pred nekoliko dana slavio je gosp. dr. Matko Laginja svojju sedamdesetpetogodišnjicu života. Mi mu od srca čestitamo i želimo, da još dugo počiva.

Generalni tajnik fašističke stranke on. Turati, doći će u Trst

Već od nekog vremena Trst čeka generalnog tajnika fašističke stranke. Novine pišu, da je obećao napokon stalno doći 15. oktobra, do mjesec dana dakle. Tom će prilikom održati narodu jedan veliki govor o zadaći fašizma u krajevima u granicu. Njegovom posjetu i govoru pripisuje se velika važnost.

Srebrni novac po 20 lira.

Ministar financija je predložio parlamentu zakonski nacrt za uvajdanje srebrnog novca od 20 lira. Cijm parlament nacrt prihvati, početi će se novac kovati, pa ćemo onda imati srebrnjake od 5, 10 i 20 lira.

† Ante Andričić.

Doznajemo, da je prošlog mjeseca umro negdašnji član zemaljskoga odbora u Poreču, Ante Andričić. Pokojnik se rodio u Aleksandrovu, na otoku Krku, 3. maja 1858. God. 1880. zarodjen je za svećenika. Neko je vrijeme bio biskupskim kancelarom u Krku, a poslije župnikom u Baški Sabor. God. 1901. biran je u zemaljski istarski odbor i ostao je članom toga sabora, sve do njegova raspusta, god. 1916.

Čim je buknuo rat, austrijski su ga zandar odveli u Trst, u zatvor, odakle u Rihemberg, pa u Ljubljanu, gdje je odležao puna tri mjeseca. God. 1917. konfiriran je u Beču, poslije siroma nastanio se u neko vrijeme u Crikvenici, a poslije je u svom rodnom Aleksandrovu, gdje je i umro. U posljednje vrijeme bio je članom jugoslavenske delegacije za uređenje imovinskih odnosa između Istre, što je pala pod Italiju i onog dijela, što je pripala pod Austriju i jedinjen Jugoslaviju. Bio je vrlo dobar i čestit čovjek. Laka mu bila rodjena zemlja!

Liječnički kongres u Opatici.

Osim liječnika iz raznih pokrajina Italije i domaćih stigli su u Opaticu na ovogodišnji liječnički kongres mnogi Nijemci, Jugoslaveni, Mađari itd. Medicinski fakultet u Zagrebu zastupao je po svojim najvršnjim silama u prvom redu po svnanjavrnijim dru. Radoničić i dru. jim profesornima. Na kongresu raspravljat će se Boletteri. Na kongresu raspravljat će se vrlo važne stvari, među njima i neke, koje se tiču izravno Opaticu kao liječnici. Učinak će se imati sve, da se i u sirašniji činak pobudi što veći interes za Opaticu, ne bi li gosti dolazili ovdano nesamo u tjedno par ljetnih mjeseci već i zimi, kaošto

je to nekoč bilo. A već je i vrijeme, da se nešto u tom smislu pokrene.

Na kongresu predavat će i docent, naš g. dr. Grgurina o pitanjima, što zasjećaju u područje, na kome je ča već od sada steško lijepo ime i mnogo priznanja.

Tršćanski biskup kod pape. — Dne 10. o. m. j. primio je papa tršćanskog biskupa mons. Fogara u posebnu audijenciju. Razgovor se je s njime kratko vrijeme, a zatim mu je mons. Fogar predveo na biskupov nekoliko stotina vjernika, koji su iz Juljske Krajine s biskupom posjetili Rim, a također i euharistički kongres u Bologna.

Za posjednike životinja za upreg, samarenje i jahanje. — Puljska je općina izdala jedan proglas, kojim opominje sve vlasnike četveronožaca za samarenje, jahanje i upreg, da se svaka prodaja, kupnja ili nabavak spomenutih životinja mora prijaviti u roku od 30 dana općinskom uredu za stavnju (Ufficio Leva) u Pulji, Via Arena br. 4. Onaj, koji to ne bi učinio strogo se kažnjava.

Proslava u postojnskoj špiji. — Običajna septembarska proslava u postojnskoj špiji obavila se je i ove godine, a prošle je nedjelje na tu proslavu nagrhula velika masa naroda iz svih krajeva Italije, a također i iz inozemstva. Posebni vlakovi dovozili su kroz cijeli dan, na ti proslave posjetioca. Špija je bila sjajno rasvijeljena. Privedjen je bio i ples s postojnske i svake okolice. Tom su prilikom prodavači dopisnica učinili dobar posao: prodali su 60 tisuća dopisnica. A da o drugom niti ne govorimo. Računa se, da je toga dana bilo u špiji 18 tisuća ljudi.

Pač je iz bicikla i teško se ozlijedio. — Pred par dana setala su dva mlada Rovinjana na biciklima cestom koja vodi u Rovinjsko selo. Jedan je išao napred, a drugi iza njega. Onome se prvome nenadano pribježe nešto na prednjem djelu bicikla, te on pade u trku na cestu. Onaj, koji je bio otaga udari u prvoga te i on odletio o zemlju. Ostaše onesvješteni. Onuda je prolazio jedan treći biciklista. Krvi dvoicu onesvještenih i ranjenih u opaz, otrča u Rovinju za pomoć. Liječnik im je pružio prvu pomoć. Jedan od pomešćenih ozdraviti će brzo, ali je onaj drugi u opasnosti da umre, jer je veoma teško pozljeđen.

Koliko doprinosa puljskoj općini «Adrijana» — Puljska «Adrijana» donasa jedan članak o «Adrijani», koju puljska općina ubire za robu, koja ulazi u prodaju u grad. Izračunano je, da je u godini 1924. izdala samo na «Adrijani» unovčila 3 milijuna kuna, koje su u godinu Pulji ide u Adrijanu sve bolje. Ove godine računata se da će Pulja s «Adrijanom» dobiti i više nego 4 milijuna lira, jer je već do sada prešla tri. Godine 1924. ubirala je općina mješano na alturskoj cesti, na primjer, samo oko 880 lira. Ove je godine na toj cesti do mjesec januar 2135 lira, februar 1019, marač 1540, april 1400, maj 1637, a juni 2280 lira.

Tršćanski «Piccolo» i Istra. — «Piccolo» je u zadnjih nekoliko dana donio nekoliko članaka o raznim gospodarskim pitanjima Istre. Naročito se je zanimao za istarsku sušu i pomanjkanje vode. Dne 13. o. m. j. donio je članak s naslovom: «Da li Istra napreduje?» Na to pitanje «Piccolo» odmah i odgovara, ovako: «Da, usprkos svega, uzevši u obzir i kritičan lokalni položaj, o kojemu se je već više puta govorilo — Istra napreduje. Napreduje, mislimo, kao poljodjelska pokrajina, koja proizvodišta i koja je na putu da proizvedja. Uzmimo, da je taj napredak i polagan, no taj bi se napredak uz jednu jaču gospodarsku strukturu ili uz jednu širu pomoć, mogao provesti brzim tempom. Važno je kod svega toga, da se napredak ma i polagan, koji je uslijedio poslije teških ratnih i izaratnih godina, ne izvrgne u nazadak.»

Otvoreno jedne restaurirane kuće iz godine 1290. — Dne 11. o. m. j. otvorena je na ogled narodu, u Kopru u ulici Orazio Fini 83., jedna kuća, koja ima veliku historijsku vrijednost: sagrađena je godište 1200. Ova kuća, stara 700 godina, bila je već u prilično ruševnom stanju, no kr. intendencija za starine popravila ju je, da se u odgovorne na dulje održati kao historijska zanimovstvo.

Jedna izložba istarskih vina u Trstu. — Dnaska će se bit u Trstu priredjena jedna velika izložba istarskih vina. Ta se izložba sprema u svrhu propagande za istarsko vino, koje i ako izvrsno, nema prave prodaje, nego se prodaje malo ili u bezicenje.

Na sajma — u Bujama zadnje su dane bila govoda: po 250 do 300 lira kvintal, u Buzetu 350-400 lira kvintal. — Krave: u Bujama po 180 do 240 lira, u Buzetu po 200-320 lira kvintal. — Telci u Bujama od 400-450 lira kvintal. — Konji u Bujama po 1000-1200 lira glava, mali 600-1400 lira, magarci 300-600 lira, u Buzetu 400-600 lira. — Strojine bilo magaraca od 150 lira dalje, u Buzetu od 80 lira dalje po glavama. — Vino bijelo po 220-250 lira hektolitar. Vino crno po 240-280 lira hektolitar.

Pšenice su u Istri malo prodaje, jer se sije samo za domaću uporabu. Na sajmovima je malo istarske pšenice, a ta je bila u zadnje vrijeme po 120-125 lira kvintal. Sijena je uslijed suše također malo na sajmovima. Prodaje se po visokim cjenama. Za konje po 30-35 lira kvintal, za govoda po 50-60 lira. Ljekarica po 50 do 55 lira lira kvintal. Slama po 25 lira kvintal.

Sadjenje duhana na Rovinjštini. — U zadnje se je godine počelo u Istri više saditi duhan. Izgleda, da u toj grani poljodjelstva napreduje naročito Rovinjština. No, ove godine suša je setovala i duhanu. Na Rovinjštini je bilo ove godine posadjeno oko 27 hektara duhana, a računata se, da će za uroditi manje nego lani, kada je bilo posadjeno 14 hektara.

Podzemne jame u Juljskoj Krajini. — Na geografskom kongresu, koji se je održavao pred nekoliko dana u Milanu, govorio je o podzemnim jamama u Italiji cav. Bolgan iz Trsta. On je rekao, da u cijeloj Italiji ima 4170 poznatih podzemnih jama. Od toga broja otpadaju na samu Juljsku Krajinu 2492 jame. Naši kraški krajevi obiluju na podzemnim jamama i to na zanimivim i dubokim jamama. U blizini Idrije nalazi se jedna jama, koja je duboka 520 metara. Računata se, da je najdublja na svijetu.

Pokusna vožnja «Saturnije». — Najveća motorna ladja «Saturnija» od društva «Cosulich» dovršena je. Pred par dana objeljana je pokusna vožnja. Ta je vožnja lijepo uspjela. Ladja je vozila brzinom od 21 milje na uru. Dne 21. septembra «Saturnija» će iz tršćanske luke oploviti na svoje prvo putovanje za Južnu Ameriku.

Novi tršćanski vodovod. — Stari tršćanski vodovod ne može da opskrbljuje grad s dovoljnom količinom vode. Vidjelo se to najbolje ovoga suhog ljeta. Da se tom zlu doskoci općina će doskora započeti gradnju jednog novog vodovoda iz Ospa. Rad će stajati oko 5 milijuna lira, a dovršen će biti do budućeg ljeta.

Sajmovi Sv. Matije u Kopru. — U Kopru se svake godine o svetom Matiji održavaju veliki sajmovi, koji traju par dana. Ove godine pada Sv. Matej na dan 21. septembra. Sajmovi će započeti već 18. a završiti će 24. septembra.

Krivci teško nesreće u rudniku kod Vižnada, kažnjeni. — Tršćanska «Corte d'Apello» osudila je pred par dana g. Oskara Gebarta iz Beča, tehničkog direktora rudnika bokista kod Vižnada, i g. Franju Carta rudničkog stručnjaka, na 18 mjeseci zatvora i 2500 lira globe, te g. Pateliju, činovnika kod rudnika, na godinu dana zatvora i 2000 lira globe — jer su proglašeni krivima za nesreću, prigodom koje su poginuli nekoi rudari, dne 18. decembra 1925. O tom se događaju vodio prije proces u Kopru. Optuženi su bili riješkome optužbe. Na rekurs rodbine ponesređenih rudara, «Corte d'Apello» obavila je proces, i pravdom osudila krivce.

Vatra je uništila staju u Strančima kod sv. Lovreća Pazentičkog. — Prošlog ponedjeljka, dne 5. o. m. j. buknuo je novu cestu, što se sada gradi, te ga dogano gospodar. Zlikovcima ni traga. Požar u Rajkima kod sv. Lovreća Pazentičkog. — Jedne noći prošlog mjeseca buknuo je požar u staji Mate i Ivana Rajka pok. Šime iz sela Rajki kod sv. Lovreća Pazentičkog. Budući je cijelo selo spalvalo, vatra se je nesmetano razvijala. Planuli su snopovi, koji su u staji bili, te je tako uništeno oko 35 kvintala pšenice. Požar se je raširio zatim i na staju Stjepana Rajka. U stajama su bila i govoda. Od vatre su nastradale dvije lijepe krave. Sveukupna šteta računata se na 10 hiljada lira. Sumnja se, da je vatra podmetnuta, no zločinca nema traga.

Svekovina zaštitnika u Vižnadi. — Općina Vižnada proglasila je, da je dogovorno s krivenim vlastima uređeno, da se svekovina i sajam sreća zaštitnika može, ako pada u radni dan, prenijeti na buduću nedjelju. Tako će se otvorenija svekovina, što pada na dan 30. septembra, prenijeti na 2. oktobra.

Sajmovi u Sejanama. — Prošlog je mjeseca bilo zaključeno, da se u Sejanama (općina Jelšano) ima držati sajam marve i razne robe svake prve nedjelje u mjesecu.

Svega po malo

Čudan povratak.

Prije 10 dana vratilo se iz Rusije iz ratnog zarobljeničtva Matija Brezović iz Djakovca u Hrvatskoj, koji je prije rata bio trgovački pomoćnik, te je kao mlad momak za vrijeme rata pošao u vojsku i poslan je na rusko ratište, gdje je bio zarobljen. Sada nakon 10 godina vratilo se kući i zadržao se kod kuće samo dva dana, a potom nestao kao da je u zemlju propao. U Djakovcu se sada govori, a i policija vodi o tome izvide, da je Brezović stigao iz Rusije aeroplanom i da se istim aeroplanom vratio u Rusiju. — Ima očevidaca, koji tvrde, da se aeroplan spustio kod šumne Zekovićica, 6 km. od Djakovca, gdje je jedan čovjek izašao i otišao u Djakovcu, a aeroplan je potom nekud odletio. Sutradan se na isto mjesto vratio, gdje se taj isti čovjek opet ukrcao i otišao. Ispostavilo se, da Brezović služi kod ruske avijacije, pa je već 9 godina u crvenoj vojsci. Sada je valjda dobio dopust, pa je aeroplanom skočio malo do kuće. Brezović ima kod kuće majku i sestru. Njegova mati i susjedi izjavili su na policiji, da je on doista bio kod kuće dva dana, zainteresirao se za kućne prilike, a zatim otišao, ali da nije poznato, kako je došao i na kakav način otišao.

Kamenita kiša.

Nedavno su iz Madrida javili u svijet, da je selo Calambo u Aragoniji posjetila neobična nezgoda. Nekog lijepog dana pojavio se nenadano nad selom olovnu sličan oblak, iz kojega se prosluša kamenita kiša. Svi prozori u selu bili su razbijeni te dimnjaci i krovovi oštećeni. Medjutim nije palo ni kaplje kiše. U Evropi su slični pojavi rijetkost, dok se takovo što događa više puta, u toplim tropskim krajevima. Tako je za svjetskog rata padala kamenita kiša blizu Oranija u Južnoj Africi. Bilo je na naveče, kad se je na obzoru pojavio siv oblak ne veći od čovječje ruke. Neobično brzo se je oblak povećao. U nekoliko minuta potamnijela je cijela okolica. Nato je nebo postalo crveno, sva živa bića trčala su amo i tamo. Kad se je nato na zemlju proslula kamenita kiša, razbježalo se je oko dvjesto konja u divljem bijegu na sve strane. Kad je kamenita oluja prestala, nastupila je bila već tropska noć. Koliko je muke stalo opet pohvatati konje.

Poštvovali željezničar.

Javljaju iz Londona: Željeznički čuvar Blake pokazao je ovih dana, što znači imati osjećaja za svoju dužnost. On je već 40 godina u službi i imao je grješku na srcu. Služio je u Western-glandu. Prije tri dana, primjetivši su vlakovodje svih vlakova, koji su oko 4 sata iz jutro vozili u tom pravcu signal: «Opasnost, pozor!» Vlakovi su stali. Željezničari su otrčali do male kućice čuvara i našli Blakea mrtvog pokraj stola za davanje signala. On je očito osjetio, da mu postaje zlo i još u posljednjem času htio je da sprječaji sudar vlakova, pa je posljednjom snagom davao signale.

Kako se stiče imetak.

Kako «Reuters»-ova agencija iz Chicaga javlja, tamošnjih neki građanin uložio je u neku banku jedan dolar na petsto godina. Kamati će 3427. godine biti isplaćeni njegovim nasljednicima. Taj će kapital onda iznositi 2.000.000 dolara. Samo je veliko pitanje, da li će nasljednici toga američanskog spekulantu u istinu dobiti te novce, jer za sada ni u Americi nema te banke, koja bi bila tako jaka, da bi za 500 godina unapred mogla raspolagati sa svojim ulošim.

Razbojnici napali voz.

Iz New-Yorka javljaju: Neki dan je preko 100 oružanih ljudi navailo na južno-pacifički ekspres u blizini grada Akoplanepa u državi Nayariti. U bitci, koja se razvila, 15 putnika je što teže što lakše ranjeno. Banditima je uspjele da pokradu poštanski vagon, otkrivajući iz njega 50.000 dolara u gotovom.

Više mrtvih nego u ratu.

U Sjed. Državama u 8 godina više je ljudi poginulo od automobila nego što je u ratu poginulo američkih vojnika. Od 1919 do 1928 umrlo je od automobila 137.017 osoba, a u ratu je poginulo američanaca oko 120.000. Od umrlih od automobila 28 posto su djeca ispod 15 godina.

Kratkovični konj.

Newyorški novine pišu da je 10 posto američkih konja za utrku kratkovično.

Posjednici tih konja zaključili su, da će svoje konje za utrku snabdijeti očalima. Već su pravili pokuse pa vlasnici yele, da su konji, sa očalima brže trčali i pokazali veću ustrajnost.

Gusarenje po kinčkim vodama.

U zaljevu Lyngyang napali su na 1. ov. mi. gusari kinčeski parobrod «Koo-hov» koji je pliovo pod engleskom zastavom. Kapetana i mašinistu su ubili, a ostale mornare povežali i iskrčali na obalu. Parobrod su odvezli dalje i s njime napali mnogo drugih ladja, zarobili oko 100 putnika i oplijenili im svu prtljagu. Iz Sangajia je engleska mornarica uputila jednu veću ekspediciju protiv gusara, da oslobodi putnike i da polovi gusare.

«Eskadra od pet ladja koja je progonila gusare naletjela je u Biashayu blizu Kantonu na jaku gusarsku eskadru, koja je imala 12 jedinica. Među ratnim brodovima i tom eskadrom gusara razvila se prava pomorska bitka, u kojoj su engleski brodovi umislili deset gusarskih ladja. Dvije brze gusarske ladje, među njima parobrod koji su gusari zaplijenili prije par dana, pobjegle su. Svi uhvaćeni gusari bili su na osnovu prijekog suda smješta ubijeni.

Strakviti požar.

Ovih dana noću planulo je malo selo u općini Crni Lug kod Delnica. Za kratki čas bilo je 20 kuća u plamenu. Ukupna šteta iznosi 834.000 dinara. Zandarmerijska stanica je odmah pružila sa svoje strane pomoć i alarmirala susjedne postaje. Tako je uspjele preostale kuće spasiti. Samo nekoliko kuća bilo je osigurano. Ubogi narod tog kraja potpuno je upropašten tom vatrom.

Biškup zaveo 3 djevojčice.

Dne 6. o. m. u Varšavi je započeo pred sudom proces, koji će potrajati nekoliko dana, protiv marijavečkog biskupa dr. Kovalovskog i župnika Feldmana. Dr. Kovalovskog je optužen, da je tokom posljednjih dviju godina zaveo 37 najmlađih djevojčica u dobi od 9 do 15 godina, što više nego u vjerečki razvio. Roditelji su znali za orgije ovog biskupa, ali se nisu usuđili da podnesu prijavu, sve dok nije prijava podnešena sa strane jednog liječnika, koji je jednu ovako bolesnu djevojčicu liječio. Dr. Kovalovski i Feldman pripadaju jednoj posebnoj sekci, a ne rimokatoličkoj crkvi.

Koliko troše Amerikanke za mazanje tijela.

Iračunalo se, da su američanke 1928 u godini 1928 potrošile za razne krems, pudre, ulja, mirise i boje kojima mažu lice, osobito usne, oko 80 milijuna dolara. Doda li se k tomu sva ona sila mirisa, boja i drugih ženskih gjavolja, što ih Amerikanke naručuju u Parizu, možemo reći, da Amerikanke troše za mazanje i pudranje svoga tijela godišnje oko jedne stotine milijuna dolara, što iznosi oko dvije milijarde lira.

Što se te spremna na Islandu?

Island je otok na granici sjevernoga ledenoga mora. Ogroman je taj otok: od prilike za dvadeset i jedanput veći od naše Istre. Stanovnika ima razmjerno malo: oko devedeset hiljada, dakle od prilike dva puta toliko koliko Rijeka. More uokolo obiluje ribama, i ribarenje je — može se reći — jedan od glavnijih vrutaka života na ovom dalekom otoku. Obale su prilično plitome, jer ih blaži Gulfstream, ogromna, topla rijeka, što se kroz Atlantski ocean sa Ekvatora valja prema sjeveru i sjeveroistoku. Unutrašnjost zemlje pokrivena je ledom, ali je kako je islandsko tlo vrlo vrlo vulkansko, ima uokolo sva sila takozvanih gajzira, koji izbacuju mnogo vruće vode. Toplina te vode doseže do 80 stupnjeva. Sad su u glavnom gradu Reykjaviku došli na misao, da iz tih gajzira, kojima je u okolici toga snamoga grada do tri deset, dovedu vruću vodu, da im služi ne samo za grijanje kuća, već i za kuhanje. Plan je već gotov, a sad se već izradjuju i cijevi od cementa, po kojima će se voda uvesti u gradske kuće.

Novi način krađe.

Jedan viši činovnik stupio je u Napulju u željeznički vagon prvog razreda. Budući nije imao nijednog suputnika, on je polagano zadrijemao. Na drugoj postaji naglo se probudio čuteći neku osobitu omamljenost i bolovo u želucu, što mu je sve pokazivalo, da je bio umjetno uspavan. Opipa džep, gdje je nosio novčarku, ali je već ne nadeje. Odu mu osobni dokumenti, 200 lira i osam hiljada lira u bankinim papirima. Kako se to dogodilo? Tat, vidičeli tog gospodina sama samcata u vagonu spavajući, stupi k njemu, da ga narkotizira i pokrade, a onda odmagali na prvju postaji.

Otrovanje.

Tko bi rekao, da se može čovjek otrovati sa breskvom, tim našim dragim voćem, tomu bismo se mi začudili. Ipak trojica se otrovala u Milanu, ali jeduci — breskvinu sjemenje sakrilo u kećici. Mnogima, osobito dječi, vrlo je drago ovo sjemenje. Nije još dokazano, da nose otrov koščice naših breskava, ali ipak preporučamo, osobito maloj dječi, da ne jedu ovo sjemenje. Svakako neke vrsti breskava nose u svojim koščicama smrtonosni otrov.

Pravedan čovjek

Citali ste u jednom broju našega lista, kako je u jednom posrednjem irske vlade, Kevin O'Higgins. Kako svuda, tako ima i u Irskoj raznih stranaka, i tamo se jedni dijele na republikance, koji bi htjeli, da Irska bude sasvim nezavisna država, dok se drugi zadovoljavaju sadašnjim stanjem: s jednom Irskom, koja ima svoju vladu, svoj parlament, svoju potpunu slobodu, samo je kao Kanada i ostali Dominioni pod suverenitetom Engleske. Te dvije stranke sukobite su se više puta. Osobito krvav bio je ustanak republikanaca god. 1923. Među ustašama bio je i O'Connor, jedan od najprsinjih prijatelja O'Higginsa. Godinu dana prije bio mu je kod vjenčanja za kuma. Uhvaćeno O'Connor po zakonu bio je osuđen; da bude strijeljan. O'Higgins mogao ga je pomilovati, ali nije htio: zakon nada sve — govorio je on i ima koliko mu krvatilo srce za svojim najboljim prijateljem, on pušta, da se smrtna kazna izvrši.

Malo zatim otvorili su oporuku strijeljanog O'Connora i našli, da je baštinikom svega svoga imanja učinio — O'Higginsa.

Kad je to Higgins doznao, pao je u nesvijest, ali pošto je opet došao k sebi, nije se ni jednom riječi pokajao, što nije pomilovao svoga prijatelja veći, da zakon je svet i mora svakome državljaninu biti najpreći.

BURZA.

Dne 14. o. m. j. moglo se je na tržcišanskoj burzi dobiti za: 1 engl. liru šterlinu 89 do 89.40 tal. lira; 1 dolar 18 do 18.40 lira; 100 austrijskih šilina 250 do 270 lira; 100 dinara 32 do 33 lire; 20 zlatnih franaka 70 do 72 lira.

IZ UREDNIŠTVA.

Dopisnicima iz Malog Lošinja, Parnata, Pornjana, Šovinjaka, Buzeta, Pazinštine i Pule: — Vaša dopisa nismo mogli nikako objavit. — Hvala vam na brizi. Javite se drugom kojom zgodom. Pozdrav.

Izdavač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARJ. Tiskar: TISKARA «EDINOST» U TRSTU.

POLJODJELSKI STROJEVI.

Tržačkoj Kmetijskoj Družbi u Trstu — stigli su pred par dana sljedeći poljodjelski strojevi:

Preša za grožđe sa znakom «Herkules» 4/A. — od 300 litara, težine 440 kg, a također i manje, od 100 litara, od 195 kg.

Milaci za grožđe «Excelsior» 7/A. — težina 80 kg.

Preša za ulje originalne «Herkules» M.14 — za 1200 kg, cijena L. 5400.— Ovu prešu preporučamo zadrugama te udruženim posjednicima za uporabu. Preša se može ogledati u našem skladištu.

Pligovi — univerzalni, ocejni, marke 5/C i 5/D, teški 85 do 90 kg, za brazdu od 21 do 23 cm, dubina 18 do 21 cm.

Brana — zig-zag, marke br. 33, na 2 polja. Strojevi za rezanje slame — marke «Mayfarth» br. 4, 18. i 17.

Onom poljodjelcu, koji ne može platiti stroj na jednaput, Družba je pripravna učiniti neke polakšice, tako, da će platiti polovicu odmah, a ostatak kroz tri mjeseca.

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA TRST
Via Torrobiana 19. i Via Raffineria 7.
Tel. br. 44-39.

KUĆA — Volosko bbr. 39 sa deset odijeljenja, tučanom, dvorštem, lijepim izgledom na more na glavnoj cesti prodaje se za 30.000 lira. Upitati se kod vlasnika kuće u Voloskom br. 39.

Svi koji kanu putovati u Ameriku i Australiju, neka se obrate na ovlaštenog zastupnika za izseljenje — za kotar Volosko-Opatiju: CHITTER MARIO, MATULJE (kod kolodvora).

GLYKOL

Samo pomoću energičnog liječenja sa Glykolom liječi se glavobolja, slabokrvnost, kostobolja i slaboba. Specijalitet ljekarne Castellanovich, Trst, Via dei Giuliani 42.

Cijena jedne boce L 7-50.
Za cijelu kuru treba 6 boca.

E. PECENCO, TRST - VIA MUDA VECCHIA 3
(iza magistrata)

Strojevi za šivanje, venjenje i pletenje
Adler - Neumann - Junker & Ruh
najbolji za obitelji i obrt.
Besplatno podizavanje za venjenje. Potrebniće za stroj. Popravak. Upostava motornog pogona.
Stara tržcišanska tvrđava, useloničijona 1890.

LJEPI POSJED

Sa dvije kuće, gospodarskim zgradama, lijepim vrtom, šumom, travnikom, njivama, prikladan za gostionu i trgovinu, za kuhanje, rakije ili koji drugi obrt u ljubljanskoj okolini 20 minuta od željez. postaje St. Vid Vizmarje.

prodaje se uz nisku cijenu.

Kuće i sve ostalo nalaze se u najboljem stanju. Potanje informacije dobivaju se kod vlasnika.

Frana Zaletela, St. Vid Vizmarje
ili kod
Ivana Gržinića, Roč (Rozzo) Istra

Ortopedijski Institut A. ZECCHI
Via Roma 31 — TORINO — Primo piano nobilit

Aparat Zecchi ozdravljuje

ERNIJU (KILU)

Jedan novi ozdravljenik iz Trsta

«Bolestan od ernije mnogo godina dvojio sam, da ću se ozdraviti poslije što sam kušao, sva do sada poznata sredstva. Na sreću kušao sam na posljednje specialni aparat Zecchi, te za rezultat koga sam postigao, dužnost mi je, da javno izjavim da je aparat najprektniji i da nisam uzalud potrošio svoj novac.»

PIAZZA ANTONIO — Via Galvani 3, Trieste.

Neka imaju svi bolesnici od ernije, ljudi, žene i djeca, u ovoj izjavi, nadu za postignuće olakšanja njihovih patnja. Uslijed neprestanih i mnogobrojnih upita, javljamo da će ortopedik Zecchi biti lično u dolje spomenutih mjestima i lokalima, za pokuse na zainteresiranim osobama ozdravljajuću jakost njegovog vlastitog aparata i da će im moći tada dati savjet iz svoje duge profesionalne prakse.

Gorica: Subota 16. septembra, «Albergo Angelo d'Oro».

Rijeka: Subota 17. i nedelja 18. septembra, «Albergo Riviera».

Postojna: Ponedjeljak 19. septembra, «Albergo Paternostro».

Trst: Utorka 20. septembra, «Albergo Moncenisio».

Pazin: Srijeda 21. septembra, «Albergo Roma».

Montfalcone: Četvrtak 22. septembra, «Albergo al Cerro».

KURJE OČI

(kale)

lijeli brzo i uspješno mast

Farmacia Sponza
TRST - Via Tor S. Piero 10 - TRST

Čuvajte se patvorina!

Mast Rya možete dobiti u svim ljekarnama.

NAJBOLJE VRELO!

Kod nakupa ljetne i zimске robe (odjela svih vrsta cipela, klobuka, kapa, košulja, kišobrana, kravat, finog žota, svih vrsta platna za košulje i odjele, te pokućstva svih vrsti i cijena, obratite se na jedno domaće i najčijičnije vrelo

M. KOREN & Co. - PAZIN
(Corso pred proštorom)

E. PECENCO, TRST - VIA MUDA VECCHIA 3

Strojevi za šivanje, venjenje i pletenje
Adler - Neumann - Junker & Ruh
najbolji za obitelji i obrt.
Besplatno podizavanje za venjenje. Potrebniće za stroj. Popravak. Upostava motornog pogona.
Stara tržcišanska tvrđava, useloničijona 1890.